

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ WPROWADZAJĄCY	9
Intencje oraz założenia książki	10
Inspiracje teoretyczne	13
Podstawowe problemy i słowo o wynikach badań	23

Część pierwsza

ŚWIAT LUDZI I WYCHOWANIA: MIĘDZY PODPORZĄDKOWANIEM A SUWERENNOŚCIĄ

Człowiek–nauczyciel w spektaklu życia cenzurowanego

I. Raj utracony – iluzje powrotu (edukacja u źródeł dramatu)	31
1. Śladem epitafium Johna Milтона	31
2. Dogmatyzm człowieka – konieczność czy świadomy wybór? Refleksje wstępne	33
II. Człowiek – dłużnik praw człowieczeństwa	40
1. W cieniu sprzeniewierzeń nie tylko edukacyjnych	40
2. Dług pierwszy: Prawa człowieka	41
3. Dług drugi: Prawa dziecka	42
4. Dług trzeci: Prawa wiary	44
5. Dług czwarty: Prawa Konstytucji	47
6. Dług piąty: niespełnione obietnice edukacji	48
III. Człowiek i nauczycielstwo w trójjedni świata kultury – rozstajne drogi edukacji?	50

1. Pojęcie trójjedni kulturowej	50
2. Świat materialny – w kręgu geniuszu i regresu ludzkiej mądrości?	51
3. Świat duchowy – patologia relacji umysłu i serca?	55
4. Świat społeczny – splątanie więzi i uwięzień człowieka?	60
IV. O teatrze mitologii kulturowej – implikacje dla człowieka i nauczycielstwa	69
1. Wszechobecność mitu – między dobrem a złem	69
2. Dramat i nadzieje baśni ludzkiej	73
3. Mit wartości najwyższej – uwiedzenie antropocentryzmem ...	79
4. O szczególnych kryjówkach bohatera baśni ludzkiej w światoo obrazie kultury (wybrane problemy)	87
4.1. Prawo Talleyranda – niebezpieczna perspektywa wychowania w demokracji	87
4.2. Postęp cywilizacyjny – człowiek i jego chowanna wobec protetyzacji życia	94
V. Nauczycielstwo – działalność wpisana w błąd systematyczny ewolucji kulturowej?	99
1. Człowiek – wybryk natury? Dylemat dla wychowania i wychowawców	99
2. Kultura masowa – szkoła życia poza... szkołą?	103
3. Socjalizacja – przeszkoda czy sojusznik edukacji instytucjonalnej?	109
4. Inicjacja teraz – wtajemniczanie w kulturę czy kolonizowanie ludzkich umysłów?	114
VI. Współczesne oblicze władzy i wolności – horror <i>homo educandus</i> (nauczyciel: galernik edukacji?)	120
1. Pewność i wątplenie: społeczno-filozoficzne konteksty życia oraz wychowania	120
1.1. Pytanie o <i>homo educandus</i> : refleksje nad wychowalnością człowieka	120
1.2. Lwia spółka suwerenów i wasali – nauczycielstwo wobec emancypacji kontrolowanej	124
2. Edukator i edukacja w kręgu pokus psychologicznej atrakcyjności absolutu	128

VII. Szanse mutacji kulturowej? Krok następny – cywilizacja harmonii władz rozumu i serca człowieka?	135
1. Droga do terażniejszości cywilizacji pracy i zysku (diafronicznej) – tragizm azymutów historii	135
2. Czy możemy przekroczyć próg nadziei? Kulturowe i edukacyjne wyzwanie utopii pierwszego człowieka	138
PRÓBA PODSUMOWANIA	142

Część druga

EDUKACJA NAUCZYCIELI TERAZ – ZA I PRZECIW

Refleksje krytyczne z ryzykiem błędu

I. Kształcenie nauczycieli – dogmaty, złudzenia, nadzieje	149
1. Upiększenie rzeczywistości – wokół mitu dobrego nauczyciela	149
2. Nauczyciel – zawód uwięziony w kompetencyjnych wiarach?	157
II. Edukacja nauczycieli – dramat nie/spełnionych nadziei?	163
PRÓBA PODSUMOWANIA	174

Część trzecia

O PORTRECIE CZŁOWIEKA–NAUCZYCIELA:

TRIUMF ADAPTACYJNOŚCI NAD ODWAGĄ TRANSGRESJI?

Egzemplifikacje diagnostyczne

I. W cieniu probabilizmu – wprowadzenie do metodyki badań ...	179
1. (Nie)prawdopodobieństwo poznania prawdy: odwieczny dylemat empirii w humanistyce	179
2. Sposoby poznawania człowieka–nauczyciela zastosowane w książce	183
II. Człowiek–nauczyciel w kulturze – dominanty i odmiany ustosunkowań do świata życia	205
1. Między poczuciem samosterowności, grą oraz przymusem – syndromy zakłóceń tożsamości	205
2. Szkic do portretu świadomości kulturowej badanych	238
III. Myślenie i działanie pedagogiczne – diagnozowanie preferencji	245
1. Uwagi wprowadzające	245

2. U podstaw nauczycielskiej praxis: podejście rzemieślnicze i deficyty kreatywności	247
2.1. Przesłanki do portretu świadomości pedagogicznej badanych	267
3. Deklarowane a realizowane orientacje pedagogiczne – rozdarcie świadomości edukacyjnej nauczycieli?	269
3.1. Credo pedagogiczne badanych – rozbieżność głoszonych ideałów i praktyki	283
IV. Nauczyciele o przydatności wykształcenia zawodowego w warunkach praktyki szkolnej (rozdroża profesjonalizmu)	287
1. Praktyka jako fakultet koniecznych przewartościowań przygotowania zawodowego wyniesionego z uczelni	287
2. Oceny ze znakiem zapytania	301
PRÓBA PODSUMOWANIA	
Świadomość kulturowa i pedagogiczna nauczycieli w lustrze grzechów edukacji zawodowej	302

Część czwarta

SZANSE NAUCZYCIELSTWA BEZ DOGMATÓW? CZYLI OPCJA TERAPEUTYCZNO-KULTUROWA W KSZTAŁCENIU EDUKATORÓW. Sugestie w cieniu utopii

I. Terapia kulturowa człowieka–studenta osnową metapro- gramową edukacji pedagogicznej. Rewolucja nadziei?	309
1. Jak przezwycięzać w człowieku nabyte kulturowo tendencje humanistycznej samozdrady? (refleksje wstępne)	309
2. Kategorie świata życia i edukacji wymagające odkłamań w świadomości nauczycielskiej	316
3. Punkty wyjścia zmiany terapeutycznej – hipoteza optymistyczna	353
3.1. Terapia kulturowa jako... szok teraźniejszości?	353
3.2. Zmiana mentalna człowieka–nauczyciela. Dylematy metod i potencjalnych efektów terapii kulturowej	355
PRÓBA PODSUMOWANIA	
Niech się staje nowy człowiek – nauczyciel. Perspektywy dla edukacji bez dogmatów?	365
ZAMIAST ZAKOŃCZENIA	370
BIBLIOGRAFIA	374

